

LITERATURA:

- BEDJANIČ, M., 1997. Žival meseca aprila: Prisojni zimnik (*Sympecma fusca*). *Proteus* 59(8): 387-389, 399.
- BEDJANIČ, M. & A. PIRNAT, 2000. Prispevek k poznavanju favne kačjih pastirjev (Insecta, Odonata) Vipavske doline (zahodna Slovenija). *Natura sloveniae* 2(2): 29-45.
- FERLETIČ, U., 2003. Poročilo odonatološke skupine z Mladinskega biološkega raziskovalnega tabora Vilenica 2003. *Erjavecija* 16: 10-13.
- KOTARAC, M., 1997. *Atlas kačjih pastirjev (Odonata) Slovenije z Rdečim seznamom: projekt Slovenskega odonatološkega društva*. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju. 205 pp.
- LÖW, F., 1866. Zoologische notizen. Erste Serie. *Verh. zool.-bot. Ges. Wien* 16: 943-956.
- PIRKER, P., 2002. Mladinski raziskovalni tabor Vogrsko 2001. *Erjavecija* 13: 11-14.

(M. BEDJANIČ)

NOVE NAJDBE PRODNEGA PAŠKRATCA *ERYTHROMMA LINDENII* V POSAVJU

Prodni paškratec *Erythromma lindenii* je lokalno razširjen v južni polovici Slovenije (KOTARAC, 1997). V spodnjem Posavju ter zlasti ob rekah Krki in Kolpi živijo najmočnejše populacije vrste pri nas. Severno od Brežic doslej za prodnega paškratca ni bilo objavljenih podatkov. Njegovo pojavljanje v dolini Save zahodno od Brestanice sicer nakazuje zemljevid razširjenosti vrste v KOTARAC (1997), vendar natančna lokaliteta ni navedena.

V okviru projekta »Kartiranje habitatnih tipov in inventarizacija ogroženih in endemičnih rastlinskih in živalskih vrst na območju HE Blanca na Savi«, ki ga je izvajal Nacionalni inštitut za biologijo je bila med drugim izvedena tudi inventarizacija favne kačjih pastirjev (BEDJANIČ, 2004). Med skupno 22 zabeleženimi vrstami kačjih pastirjev sem prodnega paškratca na reki Mirni ter odseku Save med Sevnico in Brestanico zabeležil na skupno štirih lokalitetah. Močno populacijo sem odkril v stranskem rokavu Save 1,2 km severozahodno od vasi Arto (AS 154a1; 31-VII-2004), dober ducat samčkov sem opazoval na počasi tekočem odseku Mirne tik nad mlinom ob mostu za Dol. Boštanj (AS 133a3; 31-VII-2004), mnogo osebkov in parčkov pa tudi v opuščeni gramoznici 200 m južno od vasi D. Brezovo (AS 153b1; 27-VI-2004, 31-VII-2004, 08-VIII-2004), ter na bližnjem severnem obrežju Save 200 m južno od vasi D. Brezovo (AS 153b1; 31-VII-2004, 08-VIII-2004), kjer so številni samčki in samičke preletavali zaraščene plitvine zatoka in veselo odlagali jajčeca v vodno rastlinje.

SLIKA 1: Najmočnejše populacije prodnega paškrateca v Sloveniji najdemo ob rekah Kolpi in Krki. Nove najdbe na Savi in Mirni so v favnističnem oziru zelo zanimive. (Foto: M. Bedjanič)

Kot bivališče ustrezajo prodnemu paškratecu zalivi ali rokavi s počasnejšim tokom in razvito submerzno vegetacijo, kjer najdejo ličinke ugodne pogoje za svoj razvoj. Tip bivališča na nekaterih zatokih in rokavih Save, kjer voda nekoliko zastaja in gladino prekrivajo dristavci je zelo podoben optimalnemu bivališču, ki ga poznamo iz Krke in Kolpe. V tem oziru številčno močne populacije prodnega paškrateca na nekaterih lokalitetah raziskovanega območja niti niso takšno presenečenje.

Prodni paškratec je uvrščen v *Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam* kot ranljiva vrsta. Z izgradnjo načrtovane HE Blanca bodo neposredno uničena najboljša bivališča vrste na raziskovanem območju. Rokav Save in prodišče severozahodno od vasi Arto leži namreč točno na mestu bodoče hidrocentrale in bo poplavljen, kar velja tudi za območje opuščenih gramoznic južno od vasi Dolnje Brezovo. Negativni vpliv na populacijo vrste bo toliko večji, ker je vsled slabega ekološkega stanja reke dolvodno od Krškega močno otežkočeno redno osveževanje populacij iz Krke in ostalih močnih lokalitet v okolici Brežic. Čeprav je izgled reke Save ter razvoj in sukcesijo obrežnih vodnih struktur po izgradnji verige hidrocentral težko predvideti, obstaja velika verjetnost, da bo populacija prodnega

paškratca v tem delu Posavja kratkoročno močno prizadeta ali celo uničena. Uspeh predlaganih in načrtovanih omilitvenih ukrepov pa bo seveda pokazal čas.

LITERATURA:

- BEDJANIČ, M., 2004. *Inventarizacija favne kačjih pastirjev (Odonata) na območju načrtovane HE Blanca na Savi, z oceno ogroženosti in predlogi omilitvenih ukrepov*. Elaborat za Nacionalni inštitut za biologijo, Slovenska Bistrica. 26 str.
- KOTARAC, M., 1997. *Atlas kačjih pastirjev (Odonata) Slovenije z Rdečim seznamom: projekt Slovenskega odonatološkega društva*. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju. 205 pp.

(M. BEDJANIČ)

CERCION LINDENII vs ERYTHROMMA LINDENII: PRODNI PAŠKRATEC JE DEJANSKO RDEČEOKEC!?

V eni od zadnjih številc revije *Odonatologica* je bila objavljena zanimiva molekularna raziskava sorodnosti taksonov v rodu rdečeočcev *Erythromma* in paškratcev *Cercion* (WEEKERS & DUMONT, 2004). Rezultati so za marsikoga presenetljivi. Izkazalo se je, da *Cercion lindenii*, kot edini evropski predstavnik svojega rodu, dejansko sodi v rod *Erythromma* in da je vsled tega zaradi nomenklature pravil ime *Cercion* le sinonim za rod *Erythromma*. Ker novi sinonim seveda ni na voljo za poimenovanje rodovne pripadnosti ostalih azijskih predstavnikov sta avtorja zanje ustvarila novo rodovno ime *Paracercion*, in kot tipsko vrsto določila *P. hieroglyphicum*.

Za tiste, ki dalj časa spremljajo omenjeno problematiko so rezultati omenjene analize le nedvoumna potrditev že znanega razmišljanja. Na osnovi analize morfologije odraslih osebkov evropskih in nekaterih neevropskih predstavnikov rodov *Erythromma* in *Cercion* je do podobnega zaključka namreč že pred več kot 20 leti prišel nemški odonatolog Heinrich Lohmann. S podrobno analizo morfologije ličink evropskih vrst iz rodu *Erythromma* in *Cercion* sta to hipotezo dodatno dobro utemeljila in prvič objavila HEIDEMANN & SEIDENBUSCH (1993). V njunem določevalnem ključu, ki je nepogrešljiv na knjižni polici mnogih slovenskih odonatologov, sta na podlagi skupnih morfoloških značilnosti ličink poleg velikega rdečeočca *Erythromma najas* in malega rdečeočca *Erythromma viridulum* v sorodstvo rdečeočcev uvrstila tudi vrsto *Erythromma lindenii*. Za podrobnejši pregled in analizo relevantnih morfoloških znakov odraslih žuželk in ličink ter rezultatov